

Psikolojik Yaklaşımlarla Nefî'nin Şiiri

The Poetry of Nefî with Psychological Approaches

Mehmet AKKAYA¹

¹Dr. Öğr. Üyesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi ABD., Buca Eğitim Fakültesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye, mehmet.akkaya@deu.edu.tr, (<https://orcid.org/0000-0002-5533-5188>)

Geliş Tarihi: 17.01.2022

Kabul Tarihi: 14.03.2022

ÖZ

Altmışı aşkın kasidesiyle Türk Edebiyatının yegâne kaside ustası olan Nefî'nin psikolojisini gazellerinde hareketle anlamaya çalışacağız. Şair ister başkasını ister kendisini övsün bir iktidar şiiri olan kaside, sonuçta övgüye dayalı bir şiirdir. Bu itibarla kasideye meyli şiddetli olan mizaçların övgü ve yergide aşırılığa kaçmaları olasıdır. Oysa zevk, eğlence şiiri kabul edilen gazel, iç huzurun, iç ve dış tezahürüdür. Bu itibarla bu çalışmadaki değerlendirmeler şairin gazelleri dikkate alınarak yapılmıştır. Şair, redif kelimeyi şiirin bütün beyitlerinde redife bağlı kalır ya da kalmaz. Redife bağlı kalmak hayal zenginliğidir. Redife bağlı kalmamak ise kelime zenginliğidir. Divan şiirinde şairlerin seçtiği redif kelimelerin yapısı, anlam ve fonksiyonu, şairin kişiliğini yansıtmada önemli bir kapıdır. Tercih edilen kelimelerin yabancı kökenli veya millî oluşu, kelimelerin isim ya da fiil soylu olması ve kelimelerde olumsuzluk eklerinin varlığı bize birtakım işaretler verecektir. Bunun yanında meselâ, bir gazelin mahlas beyiti dışındaki beyitlerde muhatab genellikle şairin dışındakiler (gönül, sevgili, rakib, dünya, saç, göz, yanak vb.) iken mahlas beyitinde muhatab genellikle şairin kendisidir. Redif kelimeyi ve mahlas beyiti bu bağlamda değerlendirdiğimizde şairin iç dünyası hakkında bize bazı ipuçları verecektir. Günümüzde metne dayalı psikolojik çözümlenmelerin yapılması önem kazanmıştır. Günümüz edebiyat çalışmalarında psikolojinin yeri ve önemi, birçok uzmana göre açıktır. Bu yaklaşımda Türk şiirinin en büyük ustalarından Nefî'yi tanımaya çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Nefî, şiir, Psikoloji, kafiye, şair

ABSTRACT

We will try to understand the psychology of Nefî, who is the only eulogy master of Turkish Literature with his more than sixty odes, based on his ghazals. Whether the poet praises someone else or himself, the ode, which is a poem of power, is ultimately a poem based on praise. In this respect, it is possible for the temperaments with a strong tendency to eulogy to go to extremes in praise and satire. However, ghazal, which is accepted as a poem of pleasure and entertainment, is the inner and outer manifestation of inner peace. In this respect, the evaluations in this study were made by considering the poet's ghazals. The poet uses the word redif in all the couplets of the poem or does not adhere to the redif. Adhering to redif is a wealth of imagination. Not sticking to the redif is the richness of the word. The structure, meaning and function of the redif words chosen by the poets in Divan poetry is an important door in reflecting the personality of the poet. The fact that the preferred words are of foreign origin or national, that the words are of a noun or verb origin, and the presence of negative suffixes in the words will give us some signs. In addition to this, for example, in the couplets other than the pseudonym couplet of a ghazal, the addressee is usually those other than the poet (heart, lover, opponent, world, hair, eye, cheek, etc.), while the addressee in the pseudonym couplet is usually the poet himself. When we evaluate the word redif and the pseudonym couplet in this context, it will give us some clues about the inner world of the poet. Today, text-based psychological analyzes have gained importance. The place and importance of psychology in today's literary studies are clear to many experts. In this approach, we will try to get to know Nefî, one of the greatest masters of Turkish poetry.

Keywords: Nefî, poem, Psychology, rhym, poet.

GİRİŞ

Önce birkaç cümle ile onun hayatından bahsedelim. XVII. yüzyıl divan edebiyatı şairi olan Nefî, Türk edebiyatında kaside ve hiciv hususunda ilk akla gelen şairdir. Nefî'nin (980/572) yıllarında Pasinler (Hasankale) ilçesinde doğduğu tahmin edilmektedir. Şair, Pasinler Sancakbeyi Mirzâ Ali'nin torunu, Sarıkamış Sancakbeyi Mehmed Bey-in oğludur. (Akkuş, 1993:205). Doğmuş olduğu ortamın ona daha küçüklükten bir özgüven verdiği anlaşılmaktadır. İlk gençlik yıllarında Darrî mahlasıyla şiirler yazmış, daha sonra Nefî adını almıştır. I. Ahmed devrinde Erzurum'dan İstanbul'a gelen şair, padişahla tanışmış, ona kasideler sunmuştur. Dört padişah devrini yaşayan Nefî, asıl şöhreti kendisi gibi sert ve fevri mizaçlı IV. Murat zamanında bulunmuştur.

Rivayet ve kaynaklardan mizacı sonucu çoğu kere zor durumlarda kaldığı anlaşılmaktadır. Görevden uzaklaştırma ve sürgünler, şairi yıldırmanın, o, yine içinde geldiği gibi şiir kılıcını savurmuştur.

Şairin ölüm fermanı, Bayram Paşa tarafından yazdırılmış ve Boynu Eğri Mehmed Ağa ma-rifetiyle saray odunluğunda idam edilmiştir (Akkuş, 1993: 17). Ölümüne değişik bahaneler olsa da onun dilinin belasına uğradığı anlaşılmaktadır.

YÖNTEM

Bu çalışma, nitel araştırma tekniklerine uygun olarak doküman analizi yönteminden faydalanarak hazırlanmıştır. "Doküman incelemesi araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar" (Yıldırım ve Şimşek, 2016: 189).

BULGULAR

Altmış aşkın kasidesiyle Türk Edebiyatının yegâne kaside ustası olan Nefî'nin psikolojisini gazellerinde hareketle anlamaya çalışacağız. Şair ister başkasını ister kendisini övsün bir iktidar şiiri olan kaside, sonuçta övgüye dayalı bir şiirdir. Bu itibarla kasideye meyli şiddetli olan mizaçların övgü ve yergide aşırılığa kaçmaları olasıdır. Oysa zevk, eğlence şiiri kabul edilen gazel, iç huzurun, iç ve dış tezahürüdür. Bu itibarla bu çalışmadaki değerlendirmeler şairin gazelleri dikkate alınarak yapılmıştır.

Sanatçıların eserlerinde kendi ruh hallerini yansıtılmaları düşünülmektedir. Sanat eserleriyle sanatçının bilinçaltı ve psikolojik yapısı arasında önemli bağlar bulunur. "Freud'a göre yazar, "baskılama bariyeri belirli ölçüde esneklik taşıyan ve bilinçaltının konuşmasına izin verecek cesareti olan kişidir" (Cebeci,2009:119). Elbette yazar ve şairlerin eserlerinde yaşadığı sosyal ortamın, eğitim ve maddî durumunun etkisi vardır. Şair ve yazarların eserlerinin ortaya çıkmasında birçok unsur vardır. Her sanatkârın eserinde şahsiyetinin izlerini bulmak mümkündür (Karabulut, 2016:3).

Günümüzde metne dayalı psikolojik çözümlenmelerin yapılması önem kazanmıştır. Günümüz edebiyat çalışmalarında psikolojinin yeri ve önemi, birçok uzmana göre açıktır. Edebiyat üzerine düşünmenin önemli bir boyutu insan üzerine düşünmekse, edebiyat çalışmalarını psikolojiden tamamen bağımsız düşünmek mümkün değildir. Edebiyat var olduğundan beri, hep insan üzerine kafa yormuş, dil dediğimiz olgunun zengin ifade potansiyelini en iyi şekilde kullanarak insan duygu, düşünce ve davranışlarını anlatmaya, anlatırken de her zaman daha iyi anlamaya gayret etmiştir (Naykî, 2012:10)

Şairlerin kullandıkları kelimeler -bilhassa redif kelimeler- bize ruh halleri hakkında kapı açan değerli anahtarlardır. Meselâ şairin ağırlıklı olarak kullandığı "medet, insâf, dâd, olur mu, gelmez, âh, çekemem, vermez, olmaz, ne beladır" gibi rediflerle "olur, hoştur, güzel" gibi

rediflerin bizde uyandırdığı heyecan ve düşünce fırtınasının istikametleri aynı değildir (Akkaya, 1996: 19).

Şairin redif kelimeyi gazelin bütün beyitlerinde tekrar etmesi, bir kelimeye bağlı kalarak değişik hayal cephelerini zorlaması demektir. Bu durum, tahayyül cephesinden bakılınca oldukça güçtür. Oysa matla' beyitindeki kelimeye bağlı kalmadan farklı kelimelerle sadece kafiyeye bağlı bir seyir, şairin hayal dünyasının yanı sıra kelime hazinesinin de oldukça zengin olduğunu göstermekte bize dayanak olacaktır.

19 harfte gazeli bulunan Nefî'nin redif kelimeyi şiirin tamamında tekrar etme oranı %73'tür. Konuya bu cepheden baktığımızda Nefî'nin söz ve hayal zengini bir usta olduğunu söylemek mümkündür. Redif kelimelere baktığımızda yaklaşık beşte üçünün Türkçe kelimeler olduğu dikkati çekmektedir. Rediflerin önemli bir bölümü çekimli fiilerdir. Rediflerin %32'si çekimli fiil olan gazellere bakıldığında %40 gibi bir oranda fiillerin (-ma/-me) olumsuzluk eki aldığı görülecektir.

Nefî, kasidelerinde göz kamaştırıcı, mübalağalı ve orijinal hayallere yer vermiştir. Kendinden emin, mağrur bir söyleyişe sahiptir. Dili çağdaşlarınınkinden daha ağırdır. Bununla birlikte, Türkçenin ses zenginliğini şiirlerinde başarıyla uyguladığı görülür (Kurnaz, 2003: 296). Kasideleriyle ilgili bu dil tesbiti, bize onun dil ve sanat telakkisi hakkında önemli bir çıkış noktası sağlamaktadır.

Şairin gazellerine bakıldığında dil konusunda hassas, seçici ve millî dilin kıymetini bilen bir kişi olduğu anlaşılıyor. Şimdi redif kelimelerin psikolojisine bakalım:

Şairlerin anlaşılmasını ve yalnızlık gibi bir sorunu vardır. Bu nedenle çoğu "garib" redifli şiirler yazmışlardır. Oysa bu redifle Nefî şiir yazmamıştır. Yine "dost" redifli şiirler genellikle arzulanan dostun olmaması ve nankörlükten şikâyetçi olan şairlerin sevdiği redif kelimelerdendir. Bu kelime de şair tarafından kullanılmamıştır. Yalnızlık, şairlerin en önemli sığınağı ve korunağıdır; bunu en iyi ifade eden kelime belki de "gayrı"dır. Bu kelime ve Türkçesi olan "başka" kelimeleri kendisinden önce hal eklerinden çıkma, ayrılma fonksiyonuna sahip "-dan/-den" ekini alınca yalnızlığın en yoğun anını yaşar ve yaşatırlar. Şairin bu rediflerde şiirinin bulunmaması ilgi çekicidir.

Şunu göz ardı etmemek gerekiyor ki şair, med-cezir yaşayan insandır. Söylemde kişinin iç dünyasını dışa vurması, yani yansıtması olası bir durumdur. Yansıtıcılık (Refleksivite): hem söylemler onu üreten kişi, kişiler veya toplumu yansıtırlar hem de kişi, kişiler ve toplum da o söylemleri yansıtırlar. Bu itibarla bir kişinin söylemi hem kendisine hem de topluma dair ipuçları verebilmektedir (Güngör, 2020,1). Ruhunda, gönlünde fırtınalar esecek ki gönül deryasındaki incilerini dalgalar vasıtasıyla kıyıya ulaştırılsın. Dalgasız denizden inci beklemek nasıl bir umutsuz hayalse "olur, gelir, bulunur, ister" gibi ifadelerinin yanında "meded, çekemez, vermez, olmayacak, etmeyecek, lâf değil, çekemem, bilmem, edemem, neylesin" gibi ifadelerin de aramak gerekiyor. Zaman zaman küstahlık, pervasızlık hâlini düşündüren bu ifadeler, şairimizde dikkat çekici bir güzelliktedir. Bu kelimeler aynı zamanda münasebetsizlik ve haksızlığa uğrama durumunda gönüldeki isyanın dışa vurumudur.

19 harfte yazılan gazellerde ilk sıraları "hâi resmiye (22), râ (17) ve yâ (16)" gazel harfleri almaktadır. Divân şiirinde müretteb ya da gayr-ı müretteb divânlara bakıldığında "râ, yâ, hâ ve mim" harfleriyle yazılan gazellerin ilk sıralarda yer aldığı görülecektir (Akkaya, 1995: 21). Türkçede işlek bir kullanıma sahip olan hâl eklerini dikkate aldığımızda belirtme, bulunma-kalma durum eklerinin bu harflerin yoğunluğuna etkisi muhakkaktır. Ayrıca râ harfinin de Türkçede bildirme eki ile ilişkilendirilmesi mümkündür.

Nefî, bu genel eğilime uymayarak "zâ" harfine ayrıcalık tanımıştır. Bu harfin yapısına bakıldığında genellikle olumsuzluk bildiren kelimelerin sonunda geldiği görülecektir (biz, gelmez, olmaz, çekemez, vermez vs.). Bir yazısında Prof. Dr. Orhan Okay, şairin benlik davasını gazellerinde ortaya çıktığını belirtir. Yazının devamında Nefî'nin 29 gazelinde "ben"

zamiriyle ilgili redif ve kafiyeler kullandığını, "biz" derken de şairin grup içindeki "ben"i kibir derecesinde işlediğini dikkatlere sunar (Akkuş, 1993: 25).

Bir kişinin karakter ve mizacını tam olarak çizebilmek için yeterince malzeme olması gerekir. Gestalt psikolojisine dayanan “şema kuramı” zihin ve dil arasındaki ilişkiyi açıklayan çalışmaların miladı niteliğindedir. Bu kurama göre, bireyin karşılaştığı yeni bir deneyim ya da olgu zihindeki en belirgin şekilde ilişkilendirilir, karşılaştırılır ve böylelikle zihinde anlaşılır kılınır. Edebî metin okumanın en cazip yönlerinden biri de okuyucunun kendini karakterlerden biriyle –genellikle eserin başkarakteriyle- özdeşleştirerek okumasıdır. Bu sayede, kişisel deneyimin bir parçası olmadığı halde bir başkasının nasıl hissettiğini, ne düşündüğünü, neler yaptığını deneyimleyebiliriz (Durgun,2020,252). Ancak elde bulunan şiirlerden hareketle daha ziyade şahsiyetle ilgili görüş belirtebilmek mümkün olabilir. Elbette bir sanatçı hakkında değerlendirme yaparken eserlerinden hareket etmek yerindedir. Bunun yanında beden yapısı da önem arz eder. Kretschmer, beden yapısı ile karakter arasındaki münasebetleri birçok tecrübeye dayanan araştırmaları sonunda ortaya çıkan metodu ters yönden tatbik etmek, eski şiirimizin mahiyeti sebebiyle tamamiyle hayalî bir iş, bir fantezi olmaktan ileriye geçemez (Timurtaş, 1968, 72).İnsan yapısı gereği düşündüğünü zikreder ve kendi mizacına uygun davranış ve konuşmalarda bulunur. Davranışları ve söylemleri çoğu kez, karakterinin bir tezahürüdür.

Mahlas beyitlere baktığımızda en ağırlıklı nokta, şairin kendi şiir gücünü ortaya koyması, gurur, kendisiyle övünme, söz söyleme hususunda kendisini mukayeseye bile uygun bulmamasıdır.

Şair, şahsiyetini o kadar yüksek bir seviye ve karakterde görmektedir ki kendini yüzlerce beyitle övmesine rağmen, ârif olduğu için basit insanların adı övünme tavırlarına girmeyeceğini belirtmektedir. Başka bir deyişle onun kendini tavsifi övünme değil, hakikatin ifadesi olarak görülmektedir (Aktaş, 2011: 49/56)

Şair, hicvini çalındığı an öd yaran bir kılıca benzetmektedir. Yergide sınır tanımayan şair, kılıç gibi keskin şiirlereyle devrin makam ve mevki sahiplerini, şair ve ilim adamlarını yaralamış, zaman zaman dostlarını incitmiştir (Selçuk,2006:245)

Bu husustaki beyitlerden birkaç örnek verelim:

Sözün güzelini söylemede benimle boy ölçüşecek bir yiğit meydana gelsin;

"Gelsin benimle var ise meydâne Nef'îyâ

Biz böyle tarz-ı taze vi nâdir edâ bilir" (Akkuş, 1993: 41/5)

Biz, şiirimizde gamı, kederi neşeye çeviririz. Biz, büyüyle zehri tiryâk ederiz;

"Nazmımızla n'ola kulsak gamı şevka tebdil

Zehri ey Nefî biz efsûn ile tiryâk ederiz" (Akkuş, 1993: 48/5)

Her sözü mucize olan Nefî'nin sözünü bir bilen çıkmaz. Şiir mi söyler sihir mi yapar kimse anlayamaz;

“Kimse tahkik edemez sâhir midir şair midir?

Bir bilir yok Nefî'i mu'ciz- beyân bilmiş ol" (Akkuş, 1993: 75/5)

Nefî koyu bir dindar değildir, o, her zaman kendini rind-meşreb tanıtır. O, sûfi değil, aşk meyhanesinin rindidir. Her daim sarhoşların yolunun toprağı olmayı arzular;

"Sûfi değilim rind-i harâbât-ı aşkım

Nefî gibi olsam ne aceb hâk-i reh-i mest (Akkuş, 1993: 23/5)

Ona göre âşık kişiye ne kâbe ne kilise gerekmez, âşıklara meyhane kapısının toprağı, secdegâh olarak yeter;

"Ne bütgede ne Kâbe gerek âşık Nefî

Hâk-i der-i meyhâne yeter secde-gâh-i mest (Akkuş, 1993: 22/5)

Tam bir rind gibi iki âlemde rüsvalığı seçmiştir. O âşık, şâir ve içki düşkününü olmakla müftehirdir;

"Olsak n'ola Nefî gibi rüsvâ-yı dû-âlem

Hem âşık u hem şâir u hem bâde-perestüz." (Akkuş, 1993: 44/5)

Pervasız Nefî, hiç kimseyi umursamaz. O dosta dost, düşmana düşmandır, hesap peşinde değildir;

"Rind-i aşkız hâsılı Nefî-i bî-pervâ gibi

Âşinâyâ âşinâ bigâneye bigâneyiz" (Akkuş, 1993: 56/5)

Uzun lâfi sevmez, söz, az ve öz olmalıdır;

"Sen de Nefî dilini kurtar eğer kâdir isen

Sözü yâ silsile-i zülfü gibi etme dırâz" (Akkuş, 1993: 57/7)

Nefî hem sıkıntıya gelemes hem de pervasızdır, sevgiliye kavuşmam tadını yaşayacağım diye ayrılığın acısına katlanmaz;

Lezzet-i vuslat için firkat-ı yâri çekemem

Sohbet-i bâde için renc-i humârı çekemem (Akkuş, 1993: 84/7)

Mahcub, ezik duranlar sevdiğine kavuşamaz (murâda nâil olamaz); âşık olan Nefî gibi küstah olmalıdır;

"Nefî gibi küstâh ol eğer âşık olursan

Zirâ eremez vusklata mahcûb-ı mahabbet" (Akkuş, 1993: 16/7)

SONUÇ

Gazellerin redif kelimeleri ve mahlas beyitlerden hareketle varılan tesbitlere göre Nefî, şâirlik kudretinin farkındadır. Kendine güveni, şiir sahasının dışında da çok fazladır. Adaletsizlik ve haksızlıklara tahammülü yoktur. En belirgin karakteristik özelliği pervasız oluşudur. Karşısındaki ister vezir ister padişah isterse sevgili olsun boyun eğmez, dilini sakınmaz. Cesareti ve gözünü budaktan sakınmaz hâliyle, hesapsız hareket etmesiyle kamudan ayrılan bir kişiliktir. Lüzumsuz işlerle uğraşmaz, az ve öz konuşur. Mısra sonlarındaki redif veya kafiye durumundaki kelimeleri dikkate aldığımızda bir çizgi olur. Genellikle son beyitlerin mahlas beyit olduğu düşünülürse şekil itibarıyla Ters bir L görüntüsü oluşur. Beyit sonlarına aşağıya doğru bir çizgi olarak düşündüğümüzde ve mahlas beyiti de dikkate aldığımızda şiirde ters bir L görüntüsü ortaya çıkmaktadır. Bir şairi tanımak için kullandığı redif veya kafiye kelimelerine bakmak bazı ipuçları verir. Bunun yanı sıra şairin muhatabı (çoğunlukla) mahlas beyitte kendisidir. Bu yapı dikkate alındığında şairin şiire bakışı ve ruh hali hakkında bilgi sahibi olmak kolaylaşmaktadır.

Zaman zaman kararsızlıklar yaşarsa da genellikle kararlı, gözüpek, geri adım atmayan, pervâsız, inatçı bir kişilik olduğunu düşündürmektedir.

KAYNAKÇA

- Akkaya, M. (1996). *Dîvân şâirlerinin gazellerinde harf tercihleri ve redif hususu*. İlmî Araştırmalar .İstanbul.
- Akkuş, M. (1993). *Nefî divânı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Aktaş, H. (2012). Nefî’de benlik algılamasının şiirine ve hayatına yansımaları necip fazıl örneği ile karşılaştırma . *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi* , 0(46), 39-60 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ataunitaed/issue/2885/39862>
- Cebeci,O. (2009). *Psikanalitik edebiyat kuramı*. İstanbul: İthaki Yayınları.
- Güngör, B. (2020). Söylem yaklaşımı üzerine bir kavram çalışması ve eleştirel söylem analizi . *Kritik İletişim Çalışmaları Dergisi*, 2(2), 1-11. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/kritik/issue/57533/751198>
- Karabulut, M. (2016). Şiir ve bilinçaltı: Edip Cansever örneği . *Mecmua* , (1) , 1-16 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/mecmua/issue/26449/278493>,
- Korkut Naykı,N..(2012). Edebiyat çalışmaları ve psikoloji. *Pivolka*. Ankara.
- Kurnaz,C. (2003). *Eski Türk edebiyatı*. Ankara: Bizim Büro Basım-Yayın.
- Saraç Durgun, S.(2020). Söylemsel psikoloji ve zihinsel üslup: öykü çözümlemesi.*Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*. Konya. <https://doi.org/10.21497/sefad.845409>
- Selçuk, B. (2006). Nef-i’de söz ve savaş ilgisi, *Ekev Akademi Dergisi*, 28, 233-246
- Timurtaş, F. K. (1968). *Şeyhî hayatı ve eserleri*. İstanbul: İstanbul Üniv.Yay.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Nefî, a poet of 17th-century divan literature, is the first poet to come to mind about eulogy and satire in Turkish literature. It is estimated that Nefî was born in (980/572) in Pasinler (Hasankale) district. The poet is Pasinler Sancakbeyi Mirzâ Ali. His grandson is the son of Sarıkamış Sanjakbeyi Mehmed Bey. (Akkus, 1993: 205). It is understood that the environment in which he was born gave him self-confidence from a young age. The poet, who came to Istanbul from Erzurum during the reign of Ahmed I, met the sultan and presented odes to him. Nefî, who lived during the reign of four sultans, found his fame at the time of IV. Murat, who was hard and impulsive like himself.

Method

This study was prepared by using the document analysis method in accordance with qualitative research techniques. “Document analysis includes the analysis of written materials containing information about the case or cases that are aimed to be investigated” (Yıldırım and Şimşek, 2016: 189).

Results

We will try to understand the psychology of Nefî, who is the only eulogy master of Turkish Literature with his more than sixty odes, based on his ghazals. Whether the poet praises someone else or himself, the ode, which is a poem of power, is ultimately a poem based on praise. In this respect, it is possible for the temperaments with a strong tendency towards eulogy to go to extremes in praise and satire. However, ghazal, which is accepted as a poem of pleasure and entertainment, is the inner and outer manifestation of inner peace. In this respect, the evaluations in this study were made by considering the poet's ghazals.

Today, text-based psychological analyzes have gained importance. The place and importance of psychology in today's literary studies is clear to many experts. If an important aspect of thinking about literature is thinking about people, it is not possible to think of literary studies completely independent of psychology. Since its existence, literature has always pondered on human beings, and has always tried to explain human feelings, thoughts and behaviors by using the rich expression potential of the phenomenon we call language in the best way, and to better understand it while telling (Naykî, 2012: 10).

Nefî, who has a ghazal in 19 letters, repeats the redif word in the entire poem, with a rate of 73%. When we look at the subject from this point of view, it is possible to say that Nefî is a master rich in words and imagination. When we look at the redif words, it is noteworthy that about three-fifths of them are Turkish words. Important parts of the redifs are inflected verbs. When we look at the ghazals, of which 32% of the redifs are inflected verbs, it will be seen that 40% of the verbs have a negative suffix (-ma/-me).

Nefî included dazzling, exaggerated and original dreams in his odes. He has a confident, proud voice. His language is heavier than that of his contemporaries. However, it is seen that Turkish has successfully applied the richness of sound in his poems (Kurnaz, 2003: 296). This determination of the language of his eulogies provides us with an important starting point about his conception of language and art.

Poets have a problem of not being understood and loneliness. For this reason, most of them wrote poems with "garib" redif. However, Nefî did not write poetry with this redif. Again, poems with "friend" redif are among the redif words liked by poets who complain about the lack of desired friend and ingratitude. This word was also not used by the poet. Solitude is the most important shelter and shelter of poets; Perhaps the word that best describes this is "informal". When this word and the Turkish words "other" take the suffix "-dan/-den", which has the function of leaving the case suffixes before it, they experience the most intense moment of loneliness. It is interesting that the poet's poetry is not found in these redifs.

Conclusion

According to the determinations made based on the redif words of the ghazals and the pseudonym couplets, Nefî is aware of his poetic power. His self-confidence is also very high outside the field of poetry. He has no tolerance for injustice and injustice. Its most distinctive characteristic is its reckless nature. Whether he is a vizier, a sultan or a lover, he does not bow down and does not hold back his tongue. He is a personality who stands out from the public with his courage, his smugness, and his reckless actions. He does not deal with unnecessary work, he speaks little and concisely. When we consider the words in redif or rhyme at the end of the lines, a line becomes. Considering that the last couplets are generally pseudonymous couplets, an inverted L image is formed in terms of shape. When we consider the end of the couplet as a downward line and consider the pseudonym couplet, an inverted L image emerges in the poem. Looking at the redif or rhyme words a poet uses to identify them gives some clues. In addition to this, the addressee of the poet is (mostly) himself in the pseudonym couplet.

Considering this structure, it becomes easier to have information about the poet's view of poetry and his mood.